

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Zaradi praznika Sv. Treh Kraljev izide prihodnji list v soboto, 7. januarja.

Vihar na Primorskem.

Stari grehi se grozno maščujejo. Razne zaelepljene vlade so z materinsko ljubeznijo na prah države izredile gada, katerega zdaj, ko je postal močen, ne more več krotiti. Lahonstvo na Primorskem je po krivdi nemških vlad postalo tako preširno in nestrpno, tako nasilno in kruto, da bo morala močna roka poseči vmes, ako se naj prepreči boj na nož.

Le poglejmo, kaj to ošabno primorsko Lahonstvo sedaj počenja proti nameravani ustanovitvi hrvatske gimnazije v Pazinu.

Hrvatje v Istri nimamo doslej ne jedne srednje šole. Hrvatski mladini je pot do višje omike zaprta in zato nedostaje domače inteligence, hrvatskih duhovnikov in uradnikov. Lah priznavajo sami, da se godi Hrvatom krivica, da so prikrajšani, toda to je le platonično priznanje, le hinavstvo, kajti Lah so vzlic temu zastavili vse sile, da preprečijo ustanovitev hrvatske gimnazije.

Naglašanje, da se boré le proti temu, da hoče vlada ustanoviti gimnazijo v Pazinu, je samo pretveza in družega nič. Lah sicer vpijejo, da je Pazin italijansko mesto, da hoče vlada s hrvatsko gimnazijo pohrvatiti to trdnjavo laške kulture in omike, in se ravna sploh točno po zgledu Celjanov. Toda vse to razpade v nič, ako se pomisli, da je Pazin naravno in trgovinsko središče vsega hrvatskega dela Istre in zlasti ako se pomisli, da je pazinska občina v hrvatskih rokah, kar bi vsled znanih isterskih razmer gotovo ne bila, da je Lahonstvo tamkaj količkaj pomena.

Boj Lahonstva ni naperjen proti temu, da se ustanovi prepotrebna hrvatska gimnazija v Pazinu, naperjen je sploh proti hrvatski gimnaziji v Istri, ker Italijani takega zavoda Hrvatoma ne privoščijo, hoteč jih ohraniti v duševni temi, v kulturni in gospodarski odvisnosti, katera je predpogoj

njihovemu gospodarstvu v tej deželi, a vsled posebnih istrskih razmer je s tem gospodarstvom zvezano tudi materialno blagostanje istrskih Lahov. Samo dokler bodo Slovani brezpravni helotje, se bodo Italijani pasli na njihove stroške.

Ko je šel boj za gimnazijo v Celju, izrekel je vodja štajerskih nemških nacionalcev krilate besede: Če nam Slovenci stokrat dokažejo, da potrebujejo slovensko srednjo šolo, mi se ji moramo ustavljati, da ohranimo svoje gospodstvo nad njimi. Po teh besedah se ravna tudi primorsko Lahonstvo. Ker v parlamentu nima dovolj moči, da prepreči vladno namero, zato hoče vlado vstrašiti s hrupnimi demonstracijami, z hobnečimi protesti, z veleizdajskimi grožnjami — kakršno je v zadnji seji deželnega zbora tržaškega izustil dr. Spadoni, ki je kar naravnost pozivljaj Italijo na intervencijo — povrh pa namerava preprečiti ustanovitev hrvatske gimnazije s tem, da ustanovi na stroške sestradane istrske dežele italijansko spodnjo gimnazijo v Pazinu, misleč, da primora vlado na ta način, ustanoviti hrvatsko gimnazijo kje drugje, kjer ni pogojev za nje procvit, kjer bi hirala in umirala kakor rastlina, vsajena v pesek.

Primorsko Lahonstvo računa, da bo tudi sedanja vlada pred njim brezpogojno kapitulirala, kakor je to storilo koalicijsko ministerstvo v zadevi dvojezičnih napisov pri primorskih sodiščih. Upamo sicer, da se to ne zgodi, in da bo znala vlada istrskim Hrvatoma zagotoviti njih gimnazijo v Pazinu, toda v naši notranji politiki se presenečenja kaj čisto primerijo. Ta politika se ne razvija po zakonih logike in zato ni izključeno, da se vlada naposled vender na katerikoli način uda laškemu pritisku. Zato pa bodi že danes vladi na polna usta povedano, da bi to imelo najusodnejše posledice, kajti potem bi bili Slovenci in Hrvatje — in Slovenci smo v tem oziru popolnoma solidarni s Hrvati — prepričani, da se v naši državi da vse doseči s poučnimi argumenti!

Šol nam treba.

S Štajerskega, 3. januarja 1899.

Površen pogled na naše narodno, društveno in politično življenje pouči nas, da vse naše težnje visé na srednjem stanu. Večina naših mest in trgov je v tujih rokah in to večidel radi tega, ker nam je srednji stan odtujen. Višje inteligence narodne imamo že precej — ne rečemo dovolj —, duhovništvo je na naši strani, učiteljstvo postaja vedno bolj narodno, vedno zanesljivejša, a narodnega srednjega stanu, zlasti slovenskih obrtnikov in trgovcev, pa nam nedostaja.

Kaj bi nas to brigalo, ako bi bil ta srednji stan v trgih in mestih res nemške narodnosti! Ne pride nam na um, ne jednega pristnega Nemca pridobiti za svojo pravično stvar! Ubogi so, manjka jim duševnih močij, in velik greh bi bil, odtujiti jim le jednega pristaša njihove grmanske krvi. A stvar stoji drugače. Naši najhujši nasprotniki so meso našega narodnega telesca, oni so pravi pravcati odpadniki. Od leta do leta vzgojujemo si v srednjem stanu najhujše nasprotnike, ki nas pobijajo v javnem življenju, pa tudi v obrti in trgovini. Navezani smo kupovati pri njih in pri njih naročati naše potrebe.

Mesta in trgi pa niso sami na sebi prava gnezda, kjer se goji nam sovražni duh, temveč so tudi trdnjave, na katere se opira nemškutarstvo na kmetih na široko okoli njih. Znano je, da so v nekem južnoštajerskem mestu kmetje, o katerih se je mislilo, da so narodni, glasovali pri občinskih volitvah z nemško mislečimi meščani in pomagali Slovincem do poraza.

Kdor sicer našega kmeta pozna, žali bog lahko čisto opazuje, da mnogokrat ni s pravim prepričanjem naroden in da se kaj lahko izneveri narodnim načelom. Povsod pomanjkuje pravega narodnega ponosa, povsod je omahljivost posledica premalo odločne narodne vzgoje in nedostatne omike.

Ko bi bil naš kmet, naš obrtnik, naš trgovec kdaj pohajal v slovenske šole in se

navžil omike na jedino pravi narodni podlagi, ne imeli bi toliko omahljivcev mej kmeti; — mej trgovci in obrtniki pa ne celo armado zagrizenih odpadnikov.

Zato bodimo prepričani, da nam je treba šol, in sicer višjih kakor so ljudske šole. Narodno nižje šolstvo razvija se sicer veselo po Slovenskem, a šol za srednji stan nam manjka ali jih sploh ni.

Že večkrat naglašal je „Slov. Narod“ potrebo meščanskih šol za Slovence. Še lani o Binkošti pisal je strokovnjak več člankov, zavzemaje se za meščanske šole, in pred kratkim zahtevala se je kmetijska šola za Celje.

Po našem mnenju pa to ne sme biti vse. Zakaj imajo Nemci na Štajerskem toliko meščanskih šol, od katerih so nekatere prav slabo obiskane in kjer jeden učenec več stane nego je vreden? To je vnebovpijoča krivica, ki se godi Slovincem! Na celom Slov. Štajerju nimamo ne jedne svoje meščanske šole, plačujemo pa za vse in tudi za tiste, kjer se naši sinovi iznaručujejo, n. pr. za celjsko meščansko šolo.

Naše težnje naj bi merile na to, da si osnujemo vsaj kacic pet meščanskih šol ali pa obrtnih na narodni podlagi, kjer se poučujejo predmeti v našini in se nam mladež ne vzgaja v sovražnem duhu. V nekaterih krajih, n. pr. v Celji, Mariboru, Ljutomeru, Ptuiju in še drugod je podlaga zasnovana, ker se nahaja ondi zadostno število učencev. Merodajnih faktorjev naloga bi bila, da vse ukrenejo, kar je treba, naj bi se razširjale te šole tako dolgo, da bi osemrazredne postale in da bi se naposled ločili razredi v ljudsko in meščansko šolo, ki naj potem dobi, kakor krajevne potrebe zahtevajo, obrtnijski ali pa kmetijski značaj, ali pa naj se presnujejo v obrtne ali trgovske šole.

Tako naraščal nam bode iz teh zavodov srednji stan, ki ne bode deloval proti svojemu lastnemu rodu. Poglejmo na Češko! Ondi se narod žilavo drži. Češki narod pa ima tudi dobre strokovne šole in posebno

LISTEK.

Rikard Wagner.

(Spisal Severin.)
(Dalje.)

A še predno je završil „Lohengrina“, pričel je študije k svoji tetralogiji o Nibelungih, ter najprej izvedel zadnji del, „Siegfriedovo smrt“ (pozneje: „Götterdämmerung“ nazvano), kot samostojno tragedijo. Pričel je tudi libreti za „Friderika Rudečebradca“ in „Jezusa Nazarenca“, a uvidel je, da niti zgodovinska, niti biblična opera ni za pro-izvedbo.

Tako je sredi mej neumornim delovanjem pesniškim in glasbenim buknila ustaja. Revolucionarno gibanje se je polotilo vseh rodoljubov, in čuda, da je bil i Wagner, dasi ni bil po uverjenji republikanec, vanje zapleten in se je po udušenju ustanka rešil proganjanja le s tem, da je ubežal. Podal se je v Weimar, kjer si je pridobil v Lisztu zvestega in požrtvovalnega prijatelja, neumornega pospeševalca svojih idej in del ter velikodušnega mecena v denarnih neprilikah in zadregah. In teh se Wagner, ki ni znal nikdar varčevati, zdaj dolgo ni iznebil. — Od tod je potoval v Pariz, a tu mu nikakor ni ugajalo in torej se je v po-

letju 1849 stalno naselil v Curihu. Preživel je tu celih devet let. Le dvakrat še se je podal mej tem v Pariz, vedno upajoč, da vender le doseže uprizoritev kakenga svojega dela na tem svetovnem odru; a tega iskrene cilja ni dosegel. V Curihu je živel v krogu prijateljev, tu je najprej vrsto raznih, deloma polemičnih, deloma reformatičnih muzikalnih spisov; mej temi i strastno pisano razpravo „Židovstvo v glasbi“, ki je povzročila silno nasprotstva in mu nakopala obilo sovraštva.

Poleg tega je izdelal svoje drame o Nibelungih; najprej „Mladega Siegfrieda“, kateremu je potem dodal še dve prehodnici. — Vse delo je dovršil leta 1852. ter je, najprej samo za prijatelje, potem (še l. 1863.) za vse širše občinstvo, dal v tisek. Te drame so pisane v aliteraciji, v kratkih verzih, in v nenavadnem jeziku, tako da nikdo ni hotel in mogel verovati v njihov namen za uglasbenje. Vender se je Wagner te polotil. Leta 1854. je uglasbil predigro („Rheingold“), do 1856. „Walküre“, do 1857. poldrugi akt „Siegfrieda“, tedaj pa je, obupajoč, da dobi delu založnika, začasno odložil delo. Šele čez 8 let se ga je zopet polotil in do l. 1869. dovršil „Siegfrieda“, do novembra 1874. pa „Götterdämmerung“ in s tem vse velikansko delo. — V glasbi je še pri „Holandcu“ pričel uvaževati dra-

matično glasbo, dočim je „Rienzi“ bil še povsem v obliki običajne „velike opere“. — V naslednjih delih se je vedno bolj približeval svojemu idealu, vedno bolj oddaljeval od sovrstnikov. Ozire na dozdanzo operno obliko je povsem opustil, drama vlada, „muzikalna drama“ je njegovo delo. Dvo-, tro-, četverospeli in zbori so se vedno bolj omejevali, umetne arije in koloratura izobčila; recitativ je zavladal v obliki muzikalne deklamacije. Poleg tega je „vodilna temata“ uporabljal vedno pogostejše, v raznih umetnih pretvorbah. — Vse to je bilo novo, nenavadno, in kakor vse novo in nena- vadno, ki se obrača proti običajnemu in priljubljenemu, je i to izzvalo obilo nasprotja. Nikdo pač ni imel toliko srditih nasprotnikov in smešiteljev, kakor Wagner, nikdo si pa tudi ni pridobil toliko iskrenih pristašev in oboževalcev. Srditi boj wagnerijancev in protiwagnerijancev pa je v naših dneh dovedel do zmage Wagnerjevih idej.

* * *

Leta 1855. je Wagner doživel veselje, da je čul svojega „Tannhäuserja“ v Curihu. Leto za tem so ga pozvali v London, kjer je dirigiral osem koncertov. Tu se je seznanil in sprijaznil s slavnim francoskim skladateljem Hektorjem Berliozom, ki je baš tedaj bival v Londonu. — Ko je začasno

opustil „Nibelunge“, polotil se je „Tristana in Isolde“, kateremu je povzel snov od srednjeveškega nemškega pesnika, Gottfrieda Strassburškega. O tej operi pravi sam, da odgovarja najbolj njegovim načelom o moderni operni skladbi. Upal je na uprizoritev v Parizu, a osoda, ki je zadela baš tedaj „Tannhäuserja“ ondi, katerega so izžvižgali kljub temu, da se je uprizoril na povelje Napoleonovo, mu je razdrila vse nade, ktere je tako vstrajno gojil do tega pozorišča.

Leta 1860. je slednjič dobil dovoljenje, da se zopet naseli v Nemčiji. Mudil se je tedaj tudi več časa na Dunaju, in tu študiral svojega „Tristana“ s močmi dvorne opere, a te, do tedaj še takih napornih partij ne vajeni, niso ž njo uspevali, in odložila se je tu za celih 20 let. Pač pa je v koncertih, katere je prirejal ne le v Nemčiji, temveč tudi izven nje, n. pr. v Petrogradu in Moskvi, soznanjal občinstvo z odlomki svojih novih oper. Tudi skladbe ni zamenjal, pričel je 1861/2. z libretom, 1862. z glasbo k „Mojstrom pevcem Norimberžanom“ („Meistersinger“), katero je nadaljeval v Penzingu pri Dunaju bivajoč in završil šele leta 1867. v Tribachenu pri Lucernu v Švici. V tej komični operi slavi srednjeveške nemške mojstre pevce; a ona je tudi polemična.

(Dalje prih.)

mного meščanskih šol, ki mu vzgajajo značajni in narodno omikani srednji stan.

Veliki obrt na Slovenskem je tako v tujih rokah, in rudokopi z nemškimi uradniki in posestniki so povsod pravi pomemčevalni zavodi. Zakaj potem se prepuščamo, da nam Nemci gojijo še naše male obrtnike in trgovce in nam jih odtujujejo? —

Slovenski dečki, ki postanejo rokodelci ali trgovci, prihajajo v mesto. Tukaj vstopijo pri nasprotno mislečih mojstrih, občujejo z že odtujenimi pomagači in zahajajo ob nedeljah in po večerih v obrtne ali trgovske nadaljevalne tečaje, ki so skoraj brez izjeme na Štajerskem pravi pomemčevalni zavodi. Skrajni čas je, da se baš na te šole naša pozornost obrne, in zlasti naše poslance opozarjamo na nje.

Ves učeči se material je v teh šolah skoraj izključljivo slovenski ali pa hrvaški. Posebno v Celji, Mariboru, Slov. Bistrici, Ptuiju so trgovski in obrtniški učenci Slovenci ali Hrvatje in le malo odstotkov jih je pravih Nemcev. Vkljub temu poučujejo se vsi predmeti na teh šolah nasproti vsej pedagogiki v jedino izveličavni nemščini, četudi jo niti jedna tretjina v prvem letu prav čisto nič ne ume.

In ti zavodi niso baje vzdržani od dotičnih nemških (?) mest ali od nemškega šulvereina ali „Südmark“, ampak dobivajo najizdatnejše pomoči — na stotine goldinarjev — vsako leto iz državnega zaklada, potem šele jih podpira dežela — tudi s slovenskimi denarji —, obrtna komora, dotično mesto in končno tudi po nekod narodni okrajni zastopi.

Vrh tega deluje društvo „Südmark“ živahno na to, da se nemški obrtniki povsod, kjer je mogoče, množijo.

Pod temi pogoji ni mogoče, da bi naša naših obrtnikov bil naš — saj se sistematično pomemčuje. — in skrajni čas je, da se tudi te šole dobe v naše roke, ali pa da se po drugi strani skrbi za boljše izobraženje našega srednjega, zlasti obrtnega in trgovskega pa tudi kmečkega stanu.

Dokler se pa v tem obziru ne stori nič, ostanejo trgi in mesta nam sovražno trdnjave, žalibog last naših odpadnikov.

Zanimiva sodna razprava.

Poslano.

V včerajšnji številki Vašega cenjenega lista ste priobčili uradni popravek c. kr. državnega pravdnikstva v Ljubljani, češ, da ni res, da je pri razpravi o tožbi c. kr. deželne vlade proti mestnemu ljubljanskemu svetniku dr. Hudniku radi žaljenja časti tožiteljica pripoznala, da je ona sama sklenila s stavbinsko družbo pogodbo, o kateri se je pozneje izvršena nepostavnost kontraktno ugotovila.

Gospod c. kr. knz. državni pravdnik Trenz, ki je dotični popravek podpisal, postopal je pač optima fide, ker drugače vendar ne bi bil mogel zanikavati suhe resnice.

Pri kazenski razpravi dne 29. dec. 1898. zastopal je tožbo c. kr. deželne vlade v Ljubljani proti meni g. dr. Gustav Smolej, c. kr. drž. pravdnika namestnik.

Na vprašanje gosp. kazenskega sodnika, kdo je sklenil stavbinsko pogodbo s kranjsko stavbinsko družbo, odgovoril je g. dr. Smolej, kot zastopnik tožiteljice, da c. kr. deželna vlada.

To okolnost potrditi morejo vsak hip gosp. kazenski sodnik, dotični zapisnikar, potem g. dr. Hribar in potrdim jo jaz že danes s svojo častno besedo.

Dalje sem hvaležen, da citira gospod državni pravdnik v svojem popravku § 10. pogojev navedene pogodbe, ki se glasi:

„Der Unternehmer übernimmt für seine Arbeiten die alleinige Haftung gegenüber den baupolizeilichen Vorschriften.“ —

Trdi se torej, da je deželna vlada odvalila vso odgovornost na kranjsko stavbinsko družbo. —

Tega pa dež. vlada ni mogla in ni smela storiti. Ona je namreč stavbinska oblast I. stopinje glede vladnih poslopij. Kot stavbinska oblast pa ima gotove nadzorovalne dolžnosti, katerih ne more odstopiti, sosebno ne kakšnemu privatnemu zavodu. Stavbinski red je zakon, kojega izvrševanje ima nadzorovati le stavbinska oblast, ne pa kakšna privatna oseba.

V Ljubljani, dne 4. jan. 1899.

Dr. Hudnik.

V Ljubljani, 5. januarja.

Kompromisna pogajanja na Ogerskem.

Grof Julij Andrassy, ki je mej disidenti liberalne stranke, je sklical načelnike opozicijskih strank ter začel pogajanja z njimi radi kompromisa. Načelnik neodvisne stranke, Franc Kossuth je sporočil, da je njegova stranka pripravljena dovoliti šestmesečen nagodbeni provizorij, a da zahteva poročstvo za slučaj, da bi se niti tekom tega časa nagodba mej Avstrijo in Ogersko parlamentarno, t. j. brez § 14. ne mogla skleniti, da se potem oblika carinskega in trgovinskega razmerja premeni, da dobi značaj bilateralne pogodbe, v kateri naj se konstatira, da stoji Ogerska na podlagi samostojnega carinskega okrožja. Pogodba naj velja do 1903. l., ko potečejo inozemske carinske pogodbe. Zunanji minister bo pooblaščen do 1903. l. z inozemstvom skleniti v imenu Ogerske pogodbe Narodna in ljudska stranka se s temi pogoji strinja. Stranke pa še zahtevajo, da se zistem izpremeni, da Banffy odstopi. Andrassy se nadeja, da pridobi za to zahtevo liberalno stranko. Dolej se bo obstrukcija nadaljevala. Banffy je baje pripravljen odstopiti, če liberalna stranka to želi.

Macedonija.

„Reichswehr“ se bavi s perečim macedonskim vprašanjem ter meni, da se brez prelivanja krvi ne bo rešilo. Obljubljeni upravne reforme se ne izvrše, Turki, dasi jih je jedva 1/2, mej vsemi prebivalci, so še vedno kruti oblastniki, mej kristijani pa vre in kipi čim dalje bolj, ker macedonski komitè dela na vse kripje, Bolgari, Srbi in Črnogorci pa tudi hujskajo svoje, v Macedoniji živeče brate. Nesloga mej kristijani je glavni povod, da se dela Turčija norca iz vseh zahtev evropskih vlasti glede Macedonije.

Nemški cesar purist.

Na veliko veselje nacionalnih radikalcev je odredil Viljem II., da se z novim letom opusté vsakateri tuji (francoski ali italijanski) naslovi pri armadi ter se zameni s čisto nemškimi ali pa vsaj po nemško prikojenimi. Brčas bodo posnemali i ta nemški vzgled v Avstriji in armadni jezik še bolj pomemčili.

Konferenca proti anarhizmu

je bila menda brezuspešna. Iz Bruslja poročajo, da se Belgija in Holanija branita rimske konference proti anarhistom ter da delata tudi Anglija in Francija težkoče. Kakor se polagoma izdaja, se ta konferenca z uveljavljem mejnarodnega kazenskega zakonika sploh niti bavila ni, nego se je zjedini la le na neke policijske določbe in na „dobre svete“, katere dobe posamezne državne vlade. Konferenca se je torej korenito ponesrečila in velike nade, katere je stavilo človeštvo na njo, se niso niti najmanj uresničile.

Monarhistično gibanje v Franciji.

V zadnjih dneh se pojavlja na Francoskem močno monarhistično gibanje. Pavel de Cassagnac je izdal plamteč poziv na monarhiste, predvčerajšnji „Matin“ pa javlja, da se pripravljajo princ Viktor Napoleon na odločilen korak, ki se izvrši v kratkem. Velike politične zmešnjave pridobivajo monarhistični ideji mej narodom vedno več pristašev. Vendar — pravi „Reichswehr“ — je želeli, da se v Franciji ne vrne bonapartistični cesarizem, ampak orleanska monarhija.

Izstop opata iz katoliške cerkve.

Opat Claveau, župnik v Tursu, je izstopil te dni iz katoliške cerkve ter je sporočil svoj sklep škofu tako-le: Vi zahtevate, naj ostanem vereizpovedanju Pija IX. zvest, ter ste izjavili, da me nočete videti, ako veroizpovedanja pokorno ne podpisem. Moja vest mi brani, da bi to storil. Tega pa menda ne zahtevate, da bi še dalje proti svoji vesti delal in učil nekaj, česar ne verjamem. Pridigovati moram absolutno pokorščino rimski cerkvi. Ta cerkev pa se je v svetovni zgodovini izkazala kot družba mož, ki si prilasča imenom Boga in Jezusa Kristusa neomejeno gospodstvo nad dušami, v resnici pa ne zavrača prav nobene politične zvižaje ter se veže z vsemi onimi, ki imajo moč v rokah le zato, da si ohrani vsaj senco svetovne moči nad ljudmi in vladami.

Španija.

Zopet zdravi španski ministerski predsednik, Sagasta, boče stavil bajé to soboto kraljici regentinji zaupno vprašanje. Ako živi liberalni vodja še zaupanje vlade,

potem skliče kortese, da sprejmo mirovno pogodbo, reformira svoj kabinet in razpusti parlament. Novi elementi, katere potrebuje Sagasta, nočejo vstopiti prej v ministerstvo, dokler stare zadeve niso rešene. Radi opetovanih shodov „desetih generalov“ goré časopisi jako skrivnostno. Bajé se neki krogi bojé, da bi don Carlos pridobil kolonijalne čete, ki so sedaj doma brez kruha. Španija ima sedaj 8000 šefov generalnega štaba in častnikov brez službe, ker so se kolonijalne armade razpusile in odposlale domov. Iz istega vzroka je okoli 200 generalov v dispoziciji. Vojni minister Correa ima vsled teh velikanske skrbi, ker nevé, kako bi jim preskrbel službo.

Dopisi.

Iz Stare Loke, 4. januarja. Meseca oktobra leta 1896. prišel je v Staro Loko za dekana g. Fran Kumar vkljub temu, da so se ga farani močno branili in protestovali proti njegovemu imenovanju pri knezoškofijstvu. Čuti je bilo takrat, da ga bodo farani slovesno sprejeli z — vilami. Tak sprejem je seveda izostal, že iz prirojenega spoštovanja, katerega ima naše ljudstvo do vsega, kar nosi duhovsko sukno, naj krije ta črna sukna še tako srce. Resnica je pa tudi, da g. Kumar danes pri nas še ni nič bolj priljubljen, kakor je bil takrat, ko so mu obetali tak izvanreden sprejem, in resnica je, da se je g. Kumar dosedaj po vseh svojih močeh trudil pokazati svojim ovčicam, da ni za las boljši, kakor je bil glas o njem, ki je dohajal iz krajev njegovega prejšnjega delovanja. Sicer pa ni naš namen povedati g. Kumru, da si v svojem novem delokrogu ne bo prislužil spominske ploščice, ker nam je znano, da to g. Kumar sam dobro ve. Saj je tožil svojemu kolegi: „V Mošnjah me niso marali, na Vrhnikih še manj, v Stari Loki me pa tudi ne marajo. Morda je temu kriv moj nos.“ To pa lahko povem g. Kumru, da je njegov, sicer karakterističen nos popolnoma nedolžen in da so kriva njegovi skrajni nepreljubljenosti le njegova dejanja. Tako je gospod dekan ruval z vsemi mogočimi sredstvi proti na novo ustanovljajoči se in hvala Bogu na novo ustanovljeni fari Žabnici. Nagovarjal je sam ali po svojih pristaših nevedno ljudstvo, da je sestavljalo po njegovih mežnarjih in drugih zakonitih pisanih vlogah na knezoškofijstvo, da je hodilo pritoževati se in prositi in seveda tudi lagat k knezoškofijstvu in k deželni vladi in Bog ve kam vse. In take stvari je uganjal, dasi je dobro vedel, da boče ta nova fara dotičnim faranom velike koristi v gmotnem in v verskem oziru. Tako je rogovilil g. dekan ves čas, kar se je ustanovljajala nova fara v Žabnici. No, fara v Žabnici je ustanovljena, g. dekan starološki se pa umiriti ne more. Dokaz temu občinska seja starološka z dne 28. dec. 1898. l. Pri tej seji je pokazal g. dekan, kot občinski odbornik starološki, svoj značaj v pravi nagoti, pokazal je, da mu je blagor soobčanov deveta briga in pokazal, da ima o spodobnosti svoje posebne pojme, katerih bi niti njegovi najzvestejši pristaši — recimo bivši župan starološki — ne bi mogli odobraviti. Na dnevnem redu te občinske seje bil je jedino le proračun za leto 1899. Gosp. dekan pa je privlekel na razgovor to, kar mu je od nekdanj trn v peti: novo faro v Žabnici in napadel je g. župana in g. občinskega tajnika, ker nista nekega, te fare tikajočega se dopisa naznanila tudi njemu, da bi mogel pravočasno pričeti razkopavati na krščanski način fundament za novo faro. Stvaren odgovor g. župana in njegov dokaz, da je postopal korektno, bili so bob ob steno. Gospod dekan je hotel imeti duška in dal si ga je v polni meri. Končno se je pa g. dekan venderle moral prepričati, da zavzema v občinski seji drugačno stališče, nego na starološki leci ali pa v starološki mežnariji, in da ima pred sabo neodvisne odbornike, katerim mora biti pri srcu le korist občine, prepričati se je moral, da ni župan, da nima on voditi občinskih sej, marveč, da velja njegov glas nič več in nič manj, kakor glas vsakega drugega izmej občinskih odbornikov. Da, zgodilo se je celo, da je moral on, ki je vaju le razlagati krščanske nauke, od kmetških občinskih odbornikov sprejeti marsikak nauk iz malega katekizma. Resnih in zasluženih očitaj, katere je slišal pri tej priliki g. dekan od neodvisnih od-

bornikov, moral bi se sramovati vsak poštenjak — no g. dekan jih je spravil molče v žep. Če g. dekan res misli, da je njegovi neprijetnosti kriv njegov nos, mu lahko rečemo, da je s svojim nesrečnim nosom toliko časa brbal po sršenovem gnezdu, da jo je skupil.

Konečno se je g. dekan pri dotični seji menda vendar le hotel prislužiti neminljivih zaslug za celo občino, kajti predlagal je, da se plača občinskega tajnika znižaja za 50 gld. S tem je g. dekan pokazal, da mu niso znani niti v nebovpijoči grehi, sicer bi pač ne bil kratil slabo plačanemu tajniku krvave zaslužnega plačila. Kaj je mar g. dekanu, da se občinski posli od dneva do dneva množe, kaj mu mar krščansko načelo, da je vsako delo vredno plačila — njegovo načelo je: občinski tajnik ni pomagal ruvati proti novi fari v Žabnici, ergo proč z njim! Pa naj še kdo reče, da gospod dekan Kumar res ni blaga krščanska duša!

Omenjam le še, da bi bil g. dekan na lepši način pokazal svojo obliko, če bi bil takrat, ko je g. župan bral cesarjevo zahvalo komandiral! „Auf!“ „Boštečk!“ „Doječk!“ nego, da je to storil pozneje, ko se je glasovalo o znižanju plače občinskega tajnika. —

Gospodu dekanu starološkemu le še svetujemo, da naj v prihodnje pri občinskih sejah varuje svojo stanovsko čast, in ga zagotavljamo, da bo baš pisec teh vstic prvi, ki bo trobil med svet čast in slavo starološkega dekana, kadar bo slednji dolžnosti svojega stanu tako vestno, častno in pošteno spolnjeval, kakor jih spolnjujeta gospoda župan starološki in njegov tajnik.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. januarja.

— Osebnost. Bivšemu kapelniku v Ljubljani garnizujučega pešpolka Leopold II. kralj Belgijcev, gosp. Boguslavu Friseku, ki je sedaj kapelnik v Opatiji, podaril je danes bolgarski princ Boris v navzočnosti princa Cirila povodom svojega odhoda iz Opatije, krasno briljantno iglo v obliki bolgarske krone. Kakor znano, dobil je gosp. Frisek šele pred kacími tremi meseci Danilo red za svoje delo „zbrane ruske historične vojaške pesmi“, znano pa je tudi, da je imel g. Frisek v Ljubljani veliko neprilik od strani vlade in vojaške oblasti radi — sviranja slovanskih skladb. Čestitamo slovanskemu odlikovancu!

— Slovensko gledališče. Po dolgem času se bodeta peli danes zopet in zadnji-krat v sezoni Parmovi poslednji in najboljši operi „Stara pesem“, in „Ksenija“, ki sta se našemu občinstvu tako prikupili, da se jih nikdar ne naveliča poslušati in da moremo smatrati Parmovi operi za najpriljubljenejši našega opernega repertoira. Ker nastopi po dolgem odmoru danes zopet simpatična naša primadona gđ. Stropnicka, se je nadejati dobro obiskane hiše. — Jutri, 6. januarja se ponovi ob izdatno znižanih cenah svetopisemska igra „Jožef v Egiptu“ s predigro „Jožefovi bratje“.

— Glavna skušnja za II. koncert „Glasbene Matice“ bo jutri zjutraj ob 9. uri v „Narodnem domu“. Prost vstop imajo samo pevke in pevci; nečlani plačajo 1 K. vstopnine. — Pri blagajni zjutraj in popoldne in pri g. Lozarju se dobiva tematična razlaga Čajkovskega simfonije, ki jo vsem, katerim je mar temeljito uživanje glasbenega umotvora, živo priporočamo.

— Gospa Miroslava Kulich dr. Linhartova, ki je bila zadnje dni za influenco obolela, je toliko ozdravela, da bo jutri pela v koncertu „Glasbene Matice“. Plemeniti požrtvovalnosti gospe umetnice se ima naše občinstvo zahvaliti, da bo znamenito pevko že jutri slišalo. Značilno za zdrave razmere pri naši „Gl. Matici“ je, da se je mej nje odličnimi gojenkami v gospodični Miri Dev takoj našla pevka, ki je bila pripravljena v sili stopiti na mesto priznane umetnice.

— Planinski večer je preložen na 10. t. m., na kar se opozarjajo člani.

— Pevsko društvo „Ljubljana“ javlja, da se vrši „Veliki narodni ples“ na Srečnico dne 2. februarja t. l. v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“. Pomnoženi odbor društva stavi si je nalog, da mora letošnji „Veliki narodni ples“ prekositi vse njega

dosedanje društvene plesne. Kakor se čuje, da hoče nastopiti na plesu tudi skupina ljubljanskih kolesarjev v narodni noši z lepo okinčanimi kolesi, in je vsled tega odbor poskrbel, da se dotični kolesar, kateri desetkrat dvorano najpočasneje prevozi, nagradi s krasno srebrno žepno uro. Skupine, katere so se nam že sedaj tudi javile, naznanijo se v kratkem.

— **Akad. fer. društvo „Sava“** priredi v soboto dne 7. t. m. veselico v korist družbi sv. Cirila in Metoda in Prešernovemu spomeniku s sledečim vzporedom: A. Koncert. 1. Pozdrav predsednika. 2. Četvero-spev. 3. Dvofak: Valčki, kvartet na lok, gg. I. Vedral, dr. Drachsler, I. Junek, P. Lozar. 4. a) Gastaldon: „Prepovedana pesem“; b) Slansky: „Cigan“, zamospeva za tenor s spremljevanjem glasovira, glasovir igra gospodična Fanika Bilina, poje gosp. mj. Janko Krsnik. 5. Moški zbor. B. Ples. Vstopnina 1 K za osebo. Obleka promena. Glede dobredelnega namena se preplačila hvaležno sprejemajo.

— **Veselica št. Peterske moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** vršila se bode prihodnjo nedeljo dne 8. januarja t. l. v Sokolovitelovadni dvorani v „Narodnem domu“ Vrlima podružnicama želeli je pri tej veselici najgromnejšega obiska in najsijajnejšega uspeha.

— **Bambergova izdaja Prešernovih pesmi.** Knjigotlačnica Kleimayer & Bamberg naznanja v svojem listu, da začne začetkom prihodnjega meseca z natisom Prešernovih poezij, katere je uredil prof. Luka Pintar in za katere je napravil ilustracije dunajski slikar A. Karpellus. Knjigotlačnica namerava prirediti numerirano umetniško izdajo, katere čisti dohodek je namenjen Prešernovemu spomeniku, navadno ilustrovano izdajo in ceneno neilustrovano ljudsko izdajo. To naznanilo obudi gotovo povsod veliko zanimanje, ali čuli smo podobna naznanila tekom zadnjih deset let skoro redno okoli Božiča, tako da se nam naposled ne more zameriti, ako se nam vsiljuje v spomin znani izrek: „Die Botschaft hör ich wohl, allein ...“

— **Iz Novega mesta** se nam piše: Kakor vsako leto, priredila nam je i letos naša čitalnica s pomočjo „Glasbene Matice“ in „pevskega društva“ prav zabaven Silvestrov večer. — Prvo točko, John Fieldovo „prva nokturno“, izvajala sta uprav izvrstno gg. Hladnik (klavir) in Lj. Škerlj (gosli). Gosp. Škerlj igra tako fino in rahlo-čutno, da bi ga lahko vedno poslušal. V drugi in tretji točki nastopili so pevke in pevci „Glasbene Matice“ in „pevskega društva“ ter nam zapeli ljubke Hubadove narodne pesmi „Sem slovenska deklica“, „Rozmarin“ in Čerinovega „En starček je bil“. Razumljivo je, da se je pod vodstvom vrlega pevovodje, g. Hladnika, pelo jako dobro in točno. A. L. Bistriškega izvirna veseloigra „Lokavi snubač“ je ugajala vsestransko, saj je bila kot nalašč za naše občinstvo. Ne bomo zaslug vsacega igralca posebej omenjali, zadostuje naj, ako rečemo, da se je v vsakem oziru izborno igralo. — O polnoči je pozdravil g. predsednik „Glasbene Matice“ novo leto, ter mej drugim tudi dejal: „Slovenci, ne čakajte, ampak — delajte!“ Dal Bog, da bi te besede padle na plodovita tla, kajti naše društveno življenje vedno bolj peša! Koliko časa že nismo videli na našem odru večje igre! Zakaj se ne igra? Moči imamo dovolj, samo dobre volje in več veselja je treba! — Govorilo se je, da se bode igra „Materin blagoslov“ (nova Chonchon) na oder spravila, a sedaj je zopet vse utihnulo, ker je po mnenju nekaterih g. odbornikov ta igra prenemoralna. — Kaj bi neki ti gospodje k Sudernanovim, Hauptmanovim igram dejali!? Kaj ne g. urednik, strašno smo se nazadnjaški! Nū, pa pustimo to! Saj imamo Mosenthalovih iger na izbero, katere bi bile brezdvomno privlačne za naše občinstvo. Zakaj se ne predstavljajo te? Pomislite, da bi se z uprizorjenjem teh iger gmotno stanje naše čitalnice dokaj izboljšalo! — Naša „Glasbena Matica“ sicer vrlo napreduje, a kdo bi si mislil, da ima tudi svoje sovražnike, kateri pravijo, da je ta zavod popolnoma nepotreben, ker bode radi tega bržčas „pevsko društvo“ propalo! Mogoče, a temu ni kriva „Glasbena Matica“, temveč brezbržne dame-pevke in g. pevci sami. „Glasbene Matice“ še nikjer ni bilo, ko so k vaju „pevskega društva“ — žal — prihajali tri do štiri

dame in par gospodov. — Kako koristno je to društvo, ve skoraj sleherni, saj nam ono izobražuje mlade pevke in pevce, kateri ne razveseljujejo s svojim petjem samo naših ušes, ampak koristili bodo tudi našim potomcem. Ko bi se vsak g. odbornik v prospeh društvenega življenja saj pol toliko trudil, kakor se trudi g. predsednik „Glasbene Matice“, potem bi ne le nastopili še enkrat Šturm-Senekovič-Vrhovčevi časi, ampak še veliko lepši časi kot so bili tedaj.

— **Glas iz občinstva.** Piše nam: Tako slabo urejene ceste, kakor je cesta do Prul, ni v celi ljubljanski okolici. Z vozovom se pride le z veliko težavo naprej, pešpot je pa tak, da bi človek kmalu obupal, ako mora večkrat hoditi sem in tja. Posestniki in prebivalci prosijo, naj se jih občina že usmili in naj pomaga, saj je v Prulah ni hiše, da bi ne imela praznega stanovanja, ker nihče po takem potu neče hoditi.

— **Zavraten umor.** Iz Ribnice se nam piše 3. t. m.: Včeraj imeli smo v Ribnici semenj. Znano je, da se pri tacihi slučajih rado veliko pije; tudi Ribničanje niso včeraj zaostali. Kričalo, vriskalo in prepevalo se je ves božji dan. V Gorenji vasi pri Ribnici prišlo je do velike rabuke. Janez Ambrožič, star 24 let, doma iz Sušja, sunil je z nožem 42letnega posestnika, Rudolfa Arkota, z nožem v tilnik tako, da je takoj obležal mrtev. Umorjeni je oče petih nepreskrbljenih otrok, najmlajši je star jedva sedem dnij!

— **Slovensko pevsko društvo v Ptuiju.** Glavni zbor vrši se v nedeljo, dne 15. t. m. ob 2. uri, oziroma pri vsakem številu členov ob 3. uri v „Narodnem domu“ v Ptuiju z običajnim vzporedom.

— **Premogokop v Št. Janžu.** Dne 2. t. m. je v Št. Janžu vladalo veliko veselje. Zbralo se je mnogo ljudstva in svirala je godba — začelo se je namreč zopet kopanje premoga v znanem šentjanškem premogokopu, katero delo je počivalo več desetletij. Že leta 1835. se je začelo v Št. Janžu s kopanjem premoga. Takrat je bil lastnik premogokopa knez Auersperg. Leta 1859. ustanovil je Ludovik Kusche v Št. Janžu cinkarno. Samo stavbe so veljale 500.000 gld., zaslužka pa je imelo nad 500 delavcev. Velika kriza l. 1873. je pokopala tudi to podjetje. Tovarna je s premogokopom vred prešla najprej v last avstrijske hipotekarne banke na Dunaj, potem v last delniške družbe za montanistiko in industrijo na Dunaju, leta 1878. pa je prišla zopet v roke Ludovika Kusche, a delalo se ves čas ni nič. L. 1891. je kupil tovarniška poslopja in premogokop L. pl. Szabely v Pesti, kateri je leta 1894. vse skupaj prodal Pavlu Zimmermanu, ta pa meseca decembra l. l. g. Josipu Pavlinu v Ljubljani. Tako je to veliko podjetje končno prešlo v slovenske roke in le železi je, da tudi ostane v slovenskih rokah. Novi lastnik je takoj začel s kopanjem premoga in železi je, da bi mu obila naročila pomagati vztrajala dotlej, da se zgradi že davno projektovana železnica Trebnje-Št. Rupert-Mokronog-Št. Janž-Sevnica, kajti šele tedaj bode mogoč razvoj premogokopa. Premog je izboren in lahko tekmuje s trboveljskim, samo transportni stroški so veliki, množino premoga v šentjanškem premogokopu pa je rudniški svetnik, C. M. Paul, šef-geolog c. kr. državnega geološkega zavoda preračunal na 300 milijonov meterskih stotov. Veselje v Št. Janžu je bilo torej opravičeno. Ljudstvo je dobilo služka in le želi, da bi bil trajen.

— **G. Stjevo Stj. Mokranjac,** prireditelj „Srbskih narodnih pesmi“, katere bo jutri pel zbor „Glasbene Matice“, je profesor glasbe na vseučilišču in pevovodja v Belgradu. Svoje glasbene studije je dovršil v Monakovem. Bistvo njegove prireditve je kakor pri Hubadovih narodnih pesmih: ostala je pristno narodna melodija, ki je z zanimivo harmonijo usposobljena za koncert.

— **Tatvina.** Cigani so te dni vlomili Francu Krajcu in pri Iv. Mekindi v Topolu pri Cerknici in jima odnesli raznih stvari v vrednost 70 gld.

— **V Kamniku** se snuje „Mestno godbeno društvo“, kateremu je želeli veliko vspeha.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenški izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 25. do 31. decembra 1898 kaže, da je bilo novorojencev 18 (= 26 73 ‰), mrtvorojenec 1, umrlih 17 (= 25 24 ‰), mej njimi je umrl za vratico 1, za jetiko 3, za vnetjem sopolnih organov

2, vsled mrtvouda 2, za različnimi boleznimi 9. Mej njimi je bilo tujcev 6 (= 35 2 ‰), iz zavodov 11 (= 64 7 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za tifuzom 3, za vratico 4, za ušenom 2, za varicelo 1 oseba.

— **Nagrade za stare zaslužne posle,** ki so po več let v jedni in isti kmetijski hiši služili, je glavni odbor kranjske kmetijske družbe razdelil pred božičnimi prazniki. Prošenj je došlo 215, in ker je bilo le 15 nagrad na razpolaganje, prišli so le oni na vrsto, ki so služili nad 45 let v eni in isti kmetijski hiši. Nagrade so dobili po 20 gld.: Mejač Janez iz Senožet (služi 68 let), Perko Neža iz Spodnjih Domžal (63 let), Debeljak Martin iz Martinvrha (61 let), Hraščak Luka iz Gornjih Vrem (57 let), Furlan Katra iz Senožet (56 let); po 10 gld. so dobili: Mikelič Janez iz Pijavce (54 let), Požar Jurij iz Dol. Vrem (54 let), Benda Anton iz Strmol (51 let), Knap Martin iz Kožljeka (50 let), Šteiner Jurij iz Križevga (50 let), Čevlikar Jera iz Dobenega (49 let), Komac Janez iz Zgornjih Laz (48 let), Puc Josip iz Polja (47 let), Dolžan Lovro iz Srednje Vasi (47 let), Berčič Tomaž iz Loga (46 let).

— **Martinolich pred sodiščem.** Znano je, kaka jeza je zavladata mej istrskimi Lahi, ko je bila razprava proti Martinolichu pred rovinjskimi porotniki pretrgana. Sedaj je najvišje sodišče za razpravo proti Martinolichu delegiralo gorisko porotno sodišče, kar utegne marsikdo smatrati za nezaupnico rovinjskim porotnikom.

— **Razpisane službe.** Pri c. kr. višjem dež. sodišču v Gradcu, mesto kancelijskega oficijala II. razr. s plačo X. čin. razr. Prošnje za to ali kako drugo izpraznjeno mesto do 2. februarja t. l. pri predsedstvu višjega dež. sodišča v Gradcu. — Mesto diurnista pri okr. sodišču v Kranju. Plača 30 gld.

* **Cesarski manevri** se bodo vršili letos po določilih šefa generalnega štaba, fzm. barona Becka, za 8. (Praški) in 9. (Jožefovski) pri Češki Lipi, za 3. (Graški) in 14. (Inomoški) kor pa pri Celovcu. Naši vojaki imajo torej okoli Celovca svoje velike vaje.

* **Slikar Adolf Menzel** je dobil največji nemški red, namreč red črnega orla, katerega dobivajo le ministri, državniki in generali. Menzel je postal s tem plemič, ekscelenca in pravi tajni svetnik. Take odlike ni doživel v Nemčiji še noben umetnik.

* **Tovariš usmrtil tovariša.** Nadporočnik Murvaj in poročnik Szaboky v Šopronju sta se 3. t. m. vabila v sabljanju. Sablja Szabokyja pa je predrla žično naličje tovarišev in konec sablje se je zadr. Murvayu skozi oko v možgane. Nesrečnež je umrl čez dve uri.

* **Deset ur omožene.** Dne 1. t. m. se je v Simeringu oženil železniški sprevednik Henrik Stritz s svojo nevesto Marijo Mayer. 10 ur po poroki pa je umrl mladi soprog nagle smrti. Žena njegova je vsled žalosti in obupa skoro zblaznela.

* **Dame naj volijo!** V „Prager Tagblattu“ se je nedavno neka Regina M. T. potoevala za žensko svobodo v — plesni dvorani. Povsem krivično se jej zdi, da plešejo le krasotice in bogatkinke, dočim morajo druge dičiti stene. Posebno zopern pa jej je tako zvani „otok“, katerega hoče na vsak način odstraniti. Tudi v plesni dvorani naj bi imeli možiki in ženska jednake pravice in jednake dolžnosti. Dama naj bi smela prav tako voliti koga k plesu, kakor gospod; ona naj bi bila i tu neodvisna od milosti negalantnega možta. Gospa Regina M. T. svetuje, naj bi dunajske študentinje na svojem venčku storile prvi korak k svobodi v plesni dvorani.

* **Glavni dobitnik** posojila mesta Trsta iz l. 1880. je zadela pri žrebanju, katero se je vršilo dne 2. t. m. Štev. 18 716

Telefonična in brzojavna poročila.

Časniški kolek.

Dunaj 5. januarja. Socijalnodemokratska stranka namerava organizovati po celi Avstriji veliko agitacijo za odpravo časniškega kolka.

Nemška nestrpnost.

Dunaj 5. januarja. Občinski svet je sinoči sklenil, da ne sme magistrat več sprejemati nemških dopisov, ako ga za-

kon v to ne sili, zajedno pa določil pristojbine, katere bode za prevajanje nemških dopisov tirjal.

Odstop ministra Jedrzejowicza.

Lvov 5. januarja „Reforma“ javlja, da namerava gališki minister Jedrzejowicz odstopiti in da postane njegov naslednik ali podpredsednik gališkega dež. šolskega sveta dr. Bobizynski ali posl. Pietak.

Ogerska kriza.

Budimpešta 5. januarja. Poročilo današnje „N. Fr. Presse“, da se bliža ogerska kriza koncu in da se pod predsedstvom sedanjega ministrskega predsednika barona Banffyja sestavi novo ministerstvo, se uradno dementuje.

Ogerski parlament.

Berolin 5. januarja. Opozicijske stranke nadaljujejo tehnično obstrukcijo z vso odločnostjo. Danes so stavile 12 predlogov glede premembe zapisnika zadnjih sej. Za označenje predlogov bode povedano, da so zahtevali, naj se beseda „seja“ nadomesti z „zborovanje“. O vsakem teh predlogov se glasuje imenom. Za nedeljsko sejo so obstrukcijske stranke že sedaj pripravile 30 tacihi predlogov.

Morilec cesarice Elizabete.

Dunaj 5. januarja. Iz Geneve došla poročila javljajo, da je Lucheni te dni zahteval, naj ga peljejo pred kaznilničnega ravnatelja, češ, da mu ima nekaj jako važnega povedati. Pripeljan pred kaznilničnega ravnatelja je Lucheni izpovedal, da je bil dogovorjen še z dvema drugima anarhistoma, da umore cesarico Elizabeto. Jeden teh anarhistov je čakal na kolodvoru in je bil oborožen z revolverjem, drugi pa je imel nalogo, cesarico na nekem izletu usmrtiti, tako da bi cesarica ne bila na noben način utekla nasilni smrti, tudi če bi se Lucheni jeval atentat ne bil posrečil. Lucheni je povedal tudi imeni teh sokrivcev.

Iztiravanje Slovanov.

Berolin 5. januarja. Vlada je zopet iztirala celo vrsto ruskih delavk, katere so delale v tobačnih tovarnah v Charlottenburgu.

Angleška oboroževanja.

Berolin 5. januarja. Tukajšnjim listom so došla iz Londona od verodostojnih strani poročila, da se nadaljuje oboroževanje v vsi naglici.

Sneží.

(Italijanski spisal Enrico Castelnovo, poslovenil H. R.)

(Dalje.)

„Papa, papa, premisli: kamin v jedilni sobi ne vleče in vsa soba je polna dima“ ...

„Potem pa zajuterkujeva tu“.

Tega sklepa je Doreta nad vse vesela. Hiti torej urno v kuhinjo ter prinese naglo vso posodo s pomočjo sluge v sobo.

Kako vesela je sedaj Doreta! Vsa žalost je minula, katera je še pred kratkim temnila njeno čelo; kako izborno go-spodinj!

Signor Odoardo jo opazuje s srčnim veseljem in, premagan od radosti, zakliče: „Dobro, dobro, Doreta!“

V resnici, taka je kakor njena umrla mama! Tudi ona je bila dobra, izvrstna go-spodinja, vzor reda, snažnosti in okusa. Bila je tako graciozna kakor Doreta — seveda njeni lasje niso bili tako lepo rumeni, njene oči pa ne tako zapeljive in očarljive, kakor one signore Eveline.

Zajedno s slugo, kateri je prinesel zajutrek, prišel je nov gost v sobo: pro-gasti mucek Melanio, katerega pri kesilu Doretinem ni bilo še nikdar pogrešati.

V učno sobo signora Odoarda seveda ni imel navade hoditi. Saj signor Odoardo mu radi neke tatvine ni bil naklonjen. Tembolj ga je pa ljubila Doreta in ga za-govarjala pri vsakem prestopku hišne di-scipline.

Že dolgo ni Doreti tako dišala jed kakor danes. Urno je bilo vse v redu. V par trenutkih je bila soba zopet snažna, taka kakor prej. Tudi Melanio je ostal v sobi. Pri peči se je naredil domačega, saj Doreta je skrbela zato, da je imel mir pred vsakomur.

Vsled vednega odpiranja vrat pa je po-stalo v sobi zopet mrzlo. Toplomer je padel znova za poldrugo stopinjo. Da bi stopil na prejšnjo višino, sprazni Doreta vso košaro v peč.

(Dalje prih.)

Darila.

Uredništvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda: Slavna
narodna čitalnica v Ptuiju 20 K, kot polovico čis-
tega dohodka gledališke predstave na dan sv. Šte-
fana. — G. Anton Goslar v Ptuiju 10 K, nabral
zri novoletnem izletu Ptujskih čitalničarjev v Vur-
berku pri Mariboru. — G. L. Fürsager v Ra-
dovljici 8 K 42 vin, nabrala mala vesela družba
na Silvestrov večer pri g. Hirschmannu v Radov-
ljici. — G. Ivan Benčina v Starem trgu pri Ra-
keku 2 K; g. Vek. Grabrijan istotam 1 K. —
G. M. Šeber v Postojini 2 K; dobiček vesele
družbe istotam 2 K. — Skupaj 45 K 42 vin.
Živeli rodoljubni darovalci in njih posnemovalci!

Izjava.*

Gosp. Anton Klobučič, župan arziške ob-
čine, me je pred pričami dolžil, da sem jaz kot
član komisije za odmerjenje obrtnega davka prou-
čeval, da se je gosp. Eibensteinerju, kramarju v
Lokah, odmeril izredno visok davek.
Pojasniti sem g. Antonu Klobučiču, da jaz
nisem zastopnik tistega davčnega razreda, v ka-
teri spada g. Eibensteiner, in da torej nisem in
ne morem biti kriv, ker pa g. Anton Klobučič
vzlic temu, da sem mu stvar pojasnil, svoje dol-
žitve še dosedaj ni prekalal dasi imam priče, da
jo je izrekel, izjavljam, da so njegove trditve laž,
katere se mora vsak pošten človek sramovati.
V Zagorju ob Savi, 4. januarja 1899.

Andrej Mauer.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo od-
govorno le toliko, kolikor določa zakon. (31)

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 45. Dr. pr. 907.

V petek, dne 6. januarja 1899.

Drugkrat:

Jožef v Egiptu.

Svetopisemska igra v 5 dejanjih s predigro „Jo-
žefovi bratje“. Spisal F. E. Vetterlein. Režiser
g. Rudolf Inemann.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2 uri. — Konec ob 10. uri.
Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

V petek, dne 13. januarja: „Trhli dom“. Spisal
Srgjan pl. Tučič.

Iz uradnega lista:

Izvršne ali eksekutivne dražbe: Ivana Müll-
erja iz Zagorja 1/2, zemljišča vlož. št. 72 kat.
obč. Čemšenik, cenjena 567 gld. 30 kr., dne 7. ja-
nuarja na Brdu.

Zemljišče vlož. št. 63, davč. obč. Lesko-
vica, cenjeno 821 gld. 90 kr. dne 1. januarja v
Škofji Loki.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Januar	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
4.	9. zvečer	735.1	2.0	sr. jzah	del. obl.	
5.	7. zjutraj	740.2	-2.3	sl. jzah	megla	
6.	2. popol.	742.0	0.7	sr. svzh.	jasno	0.0 mm

Srednja včerašnja temperatura 1.4°, nor-
male -2.7°.

Dunajska borza

dne 5. januarja 1899.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 60 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 50 "
Avstrijska zlata renta	120 " 45 "
Avstrijska krona renta 4%	101 " 90 "
Ogerska zlata renta 4%	120 " " "
Ogerska krona renta 4%	97 " 95 "
Avstro-Ogerske bančne delnice	940 " " "
Kreditne delnice	360 " " "
London vista	120 " 42 1/2 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58 " 95 "
20 mark	11 " 77 "
20 frankov	9 " 55 1/2 "
Italijanski bankovci	44 " 37 1/2 "
C. kr. cekini	5 " 70 "

Zahvala.

Za mnogostransko izkazano nam
iskreno sočutje in srčno tolažbo ob smrti
naše nezgledne, dne 31. grudnia 1898
zamrle ljube matere, babice, sestre in
tete, gospe

Jožefe Kronabethvogl

izrekamo svojo najglobljo zahvalo. Iskreno
zahvaljamo se tudi za krasne vence in
posebno sl. pevskemu društvu „Lira“ za
prekрасne ganljive žalobnice.

V Kamniku, 3. prosinca 1899.

(30) Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za sožalje o smrti naše ljubljene in
blage matere, bivše posestnice na Vrhniki

Marije Verbič

in za obilno udeležbo pri pogrebu v Bo-
rovnicah izrekamo vrhniškemu g. županu,
čestitim rodbinam: Jelovšek, Fröhlich,
Kočevarjevi itd., domači velečastiti du-
hovščini, sl. učitelstvu, sl. c. kr. žendar-
meriji in vsem borovničkim prijateljem
in znancem, našo prično zahvalo.

V Borovnicah, 4. januarja 1899.

(32) Žalujoči ostali.

„Slovanski Svet“

ki izhaja na Dunaju po dvakrat na mesec
na 16 velikih straneh, nastopa sedaj svoje
XII. leto. List dokazuje potrebo: 1. uvedena
nacionalne avtonomije za vse avstro-ogerske
narode; v sled tega zahteva odstranjenju duva
lizma in izvršenje češkega, hrvaškega in drugih
državnih prav še le po uvedeni nacionalni
avtonomiji; 2. kulturnih vezij, katere naba-
jajo Slovani v cirilometodski cerkvi, v rab-
ljenju cirilice za literaturne jezike, v obče
slovan-kem literaturnem jeziku in v vsakovrstni
narodni umetnosti. Politika in aktualna
vprašanja presoja s stališča občeslovanstvih in
terezov. Obvešča čitatelje o dogodkih in kul-
turnih delih, vršečih se med Slovani in o
odnošajih s Slovani. L. 1899 bode razpravljal
tudi načela socijalnih in socijalnogospodarskih,
dandanes važnih vprašanj.

„Slovanski svet“

stoji na leto 5 gld., za četrt leta 1.25 gld.;
za učitelstvo in dijaštvo pa na leto 4 in za
četrt 1.1 gld. Naročnina se pošilja

upravnštvu „Slov. Sveta“ na Dunaji
IX. Eisengasse 13. (2048-2)

Išče se

komptoirist

zmožen popolnoma slovenske in nemške kores-
pondence, kateri more položiti kavcije 400 gld.
Služba stalna, plača po dogovoru.

Davorin Rovšek

fotograf v Ljubljani.

(24-1)

Išče se

najbolji izvor za nakupovanje kave, čaja, ruma in
konjaka

Nepotrebno iskati! (21-4)

Kavčič & Lilleg v Prešernovih ulicah

dobivata to blago neposredno iz prekmorskih dežel
ter prodajata

1 kilo fine kave (Santos Prime po . . . gld. 1.—
1 steklenica pristnega Jamaika ruma . . . 0.50
1 deka pristnega Pecco-Souchong-čaja . . . 0.05
1 pušica prave angleške carske melanže . . . 0.50
1 steklenica pristnega finega konjaka . . . 1.40

Brez tekmeča!

V trgu Radeče pri Z danem mostu
v lepem kraju se prodaja

hiša (vila)

z 10 orali zemljišča, gozdov, njiv, travnikov
itd. Stanovanje je posebno pripravno za
uradnika v pokoju. (2012-3)

Natančnejša pojasnila se izvedo pri žu-
panu g. Franu Juvanciču v Radečah.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1898. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez**
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selthal
Ausse, Solnograd; čez Klein Raßing v Steyr, v Linc,
na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj
osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Fran-
zensfeste Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd;
čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne
osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno,
Selthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osobni
vlak v Trbiž, Beljak, Celovec Ljubno; čez Selthal
v Solnograd, Lend-G. stein, Zell ob jezeru, Inomost,
Bregene, Car h. Genevo, Pariz, čez Klein-Raßing v
Steyr, Linc, Budejovice, Pizenj, Marijine vane, Heb,
Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj
via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v**
Kočevje. Mešani vlaki: Ob 6 uri 15 m. zjutraj, ob
12. uri 15 m. popoldne, ob 6. uri 30 m. zvečer. —
Prihod v Ljubljano j. k. **Proga iz Trbiža**. Ob
5. uri 46 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via Am-
stetten, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solno-
grada, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Be-
ljaka, Franzensfeste. Ob 11. uri 17 m. dopoldne
osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov,
Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solnograda,
Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Cariba, Bregene, Ino-
mosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Co-
lovca, Linca, Pontabla. — Ob 4. uri 37 m. popoldne
osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka, Ce-
lovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zve-
čer osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca,
Pontabla. — **Proga iz Novega mesta in Ko-**
čevja. Mešani vlaki: Ob 8. uri 19 m. zjutraj, ob 2.
uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 35 m. zvečer. —
Odhod iz Ljubljane d. k. v **Kamnik**. Ob 7. uri
23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri
50 m. — **Prihod v Ljubljano** d. k. **iz Kamnika**.
Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. 8 m. dopoldne, ob
6. uri 10 m. (1)

Ivan Kordik

Ljubljana, Prešernove ulice 10-14

prilporeča svojo veliko zalogo

gumijastih čevljev

ruskih in drugih dobrih izdelkov na de-
bela in na drobno, tudi klopčastih s
belimi podplati obšitih (Hunjadskih) po
najnižjih cenah. (28-1)

Zunanja naročila se tako izveš.

Koncipijenta

vsprejemem takoj ali tekom treh mesecev.

Dr. D. Majaron

(33-1)

advokat v Ljubljani.

Centimalno tehtnico

(Brückenwage) (14-3)

malo obrabljeno, ugodno kupi takoj

Šentjanski premogokop

Marijin trg št. 1 v Ljubljani.

Cognac Julien

ki ga je preiskovalni zavod za živila in za
vžitna sredstva na Dunaji preiskal in kot
pristen vinski destilat priznal priporočila firma

KHAM & MURNIK

Izvirni certifikat je vsakomur na vpo-
gled v naši prodajalnici. (1997-6)

Mejnarodna panorama

Kongresni trg št. 14.

V četrtek 5. in v petek
6. januarja:

Švica in hoja na
Montblanc. (26)

Št. 46.481. (27)

Licitacija!

V soboto, dne 7. t. m.

ob 11. uri dopoldne vršila se bode pri
podpisnem magistratu

minuendo licitacija za preskrb-
ljevanje vožnje

pri odgonski postaji občine Ljubljanske
za leto 1899.

Podjetniki se k tej licitaciji vabijo s pri-
stavkom, da je prevzemniku vložiti 50 gld.
kavcije.

Magistrat dež stol mesta Ljubljane
dne 2. januarja 1899.

Št. 44.444.

Prodaja stavišč.

Mestna občina ljubljanska proda svoj na dve stavišči razdeljen prostor, na katerem
je poprej stala hiša št. 65 ob Sv. Petra cesti v Ljubljani, in sicer obe stavišči skupaj
ali pa vsako posebej.

Kupne ponudbe sprejema do konca januarja 1899 podpisani magistrat,
kateri pove v navadnih uradnih urah tudi kupne pogoje.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 23. decembra 1898.

C. kr. priv. vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam v Gradcu.

Razglas.

Ravnateljstvo c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice proti požarnim škodam
v Gradcu si usoja svojim p. n. zadržnikom naznanjati, da se

s 1. januarjem 1899

začenja

vplačevanje doneskov za leto 1899.

in da se vsak čas lahko plača pri ravnateljski blagajnici, pa tudi pri zastopih
v Celovcu in v Ljubljani, Marije Terezije cesti št. 2 in okoliških komisarijih.
Pri tem se pa omenja, da se vsem tistim zadržnikom poslopinaga
oddelka, ki so bili že prvih devet mesecev 1897 pri zavarovalnici zavarovani
in še 1899. leta ostanejo po sklepu društvenega zbora z dne 9. maja 1898
iz 1897. leta doseženega gospodarskega prebitka poslopinaga oddelka povrne
znesek v visokosti

10%

leta 1897. predpisanih društvenih doneskov, za katere se dolžni donesek za
leto 1899 pomanjša.

V Gradcu, meseca decembra 1898.

Ravnateljstvo

c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice proti požarnim škodam

v Gradcu.

(Ponatis se ne nagraji)

(25)

Mesečna soba

nemeblovana ali mebllovana, s hrano ali brez hrane,
s posebnim vhom, se odda v Selenburgovih
ulicah. (34-1)

Naslov pove upravnštvu „Slov. Naroda“.

Krepak učenec

z dežele se sprejme v specerijsko trgovino
v Ljubljani. (22-1)

Poizvé se v upravnštvu „Slov. Nar.“.

Vzprejme se

trgovski pomočnik

slovenskemu in nemškemu jeziku popolnoma vešč,
v galanterijski in drobninski stroki dobro vajen.

Oznani na naj se pošljejo upravnštvu „Slov.
Naroda“ pod znakmo „J. K.“. (29-1)

(Služba se nastopi lahko takoj.)

Gostilna

v mestu ali v bližnji okolici, na dobrem
prostoru (tudi z opravo) (23-1)

se išče v najem.

Ponudbe pod naslovom „N. B. 23“
sprejema upravnštvu „Slov. Naroda“.

Išče se

stanovanje

s štirimi sobami ali pa s tremi prostornimi
sobami z vso pritlikino na takoj ali na
februarski termin. Prednost imajo
stanovanja v zvišanem pritlikju ali v prvem
nadstropju (2033-2)

Ponudbe na upravnštvu „Slov. Naroda“.

Pozor!

najfinejša namizna vina

iz c. kr. dvor. velikih kletij na Dunaji
kakor tudi (2034-6)

najfinejši cognac

iz c. kr. dvor. destiljerije Pfann & C.

v Reki

se dobivajo

v konditoriji Rud. Kirbischa

v Ljubljani, Kongresni trg št. 8.

(15-2)